

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 2 november 2006

MEDITATIE

Geleend goed *(dankdag)*

De kinderen van de profeten wilden meer woningen bouwen. Hun getal was gegroeid en er moesten nieuwe woningen bij komen. Toen zij dit aan de profeet Elisa voorlegden, gaf hij zijn goedkeuring aan hun plannen.

Zij gingen er met bijlen op uit om hout te hakken aan de oever van de Jordaan. Op hun verzoek was de profeet Elisa met de kinderen van de profeten meegegaan. Terwijl zij aan het bomen vellen waren, schoot bij één van de jonge mannen het ijzer van de steel. De kostbare bijl kwam terecht in het water van de Jordaan. De bijl verdween in de diepte en de ongelukkige profetenzoon had het nakijken. Het was een gevoelig verlies voor de profetenzoon. Een bijl was in die dagen een kostbaar stuk gereedschap. Maar het ergste was, dat het een geleende bijl was. Een vriend had hem de bijl geleend op voorwaarde, dat hij er goed voor zou zorgen. En nu was de bijl in de rivier de Jordaan verdwenen. De jonge profetenzoon klaagt zijn nood bij de pro-

En het geschiedde, als één het timmerhout velde, dat het ijzer in het water viel; en hij riep en zeide: Ach mijn heer! want het was geleend.

2 Koningen 6: 5

feet Elisa. Het verlies van de bijl smartte hem vooral omdat het niet zijn eigen bijl was. 'Ach mijn heer', zegt hij tot de profeet 'want het was geleend'.

Allereerst treft ons, dat deze jonge profeet zeer scherp het onderscheid tussen mijn en dijn gevoelt. Hij begrijpt, dat hij verantwoordelijk is voor wat hij geleend heeft. Hij moet het ongeschonden terugbezorgen. In dit opzicht kunnen velen een voorbeeld aan deze jongeman nemen. Men springt soms heel vreemd met geleend goed om. Het wordt spoedig vergeten dat het maar geleend was.

Vooraf met boeken schijnt dit het geval te zijn. Een boek, dat men zo graag wilde lezen en beloofde na lezing terug te zullen brengen, blijft nogal eens in de eigen boekenkast staan. Wij maken dan van geleend goed eigen goed. Wat ons niet toekomt eigenen wij ons op die manier toe. Wat dat betreft zijn er heel wat gezonken bijlen. Zij zinken soms zo diep weg, dat wij na een tijd niet meer weten dat het geleend goed is. Wij beschouwen het dan als ons eigen goed.

Zo doen wij helaas ook maar al te dikwijls met wat God ons toevertrouwd. Hij betrouwd ons kinderen, verstand, kennis, geld, goed en gezondheid toe. Hij zegende ons het afgelopen seizoen met vele goede dingen. Al die zegeningen kwamen uit Zijn hand. Hij betrouwd ze ons toe als geleend geld, als leengoed om er Hem en de naaste mee te dienen. Maar hoe gemakkelijk eigenen wij ons toe wat God ons te leen gaf. Dan zeggen wij: 'De sterkte van mijn hand en de grootheid van mijn vermogen heeft mij dit alles doen verkrijgen'. Wij hebben het dan tot stand gebracht en gepresteerd! Wij zetten de goederen van God dan in onze eigen boekenkast en geven de zegeningen een plaats in de rij van de eigen prestaties. Wat vergeten wij het woord van de apostel: 'Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt'. Ook Gods kinderen vergeten zo gemakkelijk, dat zij zichzelf niet onderscheiden hebben, maar dat Gods genade het onderscheid heeft gemaakt. Er is in ons geen roem. Wij kunnen ons boven niemand verheffen. Het is alles genadegift. Het is alles geleend goed.

Elisa kwam de verslagen profetenzoon te hulp. Hij verrichtte een wonder. Hij wierp een stuk hout op de plaats waar de bijl in de rivier was gevallen en de ijzeren bijl kwam boven drijven. De profetenzoon kon hem grijpen, opnieuw aan de steel bevestigen en aan de wettige eigenaar teruggeven.

Inhoud

85e jaargang

Nr. 5

- 1 Geleend goed (dankdag)
- 2 Luthers grootste werk (1)
- 4 Calvijn als prediker (2)
- 5 Biddag in november
- 6 Boekennieuws
- 7 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 10 Kerkdiensten

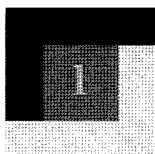
Ik hoop, dat dit met de dankdag bij ons ook gebeuren mag. Ik hoop, dat al dat gezonken ijzer, al die zegeningen die God ons gaf en die wij als ons eigendom en onze prestatie zijn gaan beschouwen, boven mogen komen drijven. Ik hoop dat ons geweten zegen zal: 'Het was geleend'. Wat komt er bij een ware overtuiging van zonde veel bovendrijven, dat naar de bodem was gezonken. Wij doen immers nooit anders dan onze bedreven zonden en onze vergeten dankbaarheid begraven. Wij laten ze graag zinken in het diepe water van vergetelheid of bedekken ze met uiterlijke vroomheid. Wij doen een nieuw kleed aan en slaan een nieuwe bladzijde om en denken dat de zaak daarmee gedaan is. Maar God stelt onze ongerechtigheden voor ons en onze heimelijke zonden in het licht Zijns aanschijns. Dan zien we met schuld en smart wat wij gedaan hebben met hetgeen de Heere ons toebetrouwd had. In die nood wil God door het Evangelie vertroosten en wijzen op Christus, van Wie de Psalm zegt: 'Wat Ik niet geroofd heb, moet Ik alsdan wedergeven'. Wij hebben het ons toevertrouwde goed doorgebracht, maar Christus heeft voor zulke doorbrengers verzoening aangebracht. Het wonder is, dat die twee wonderlijk bij elkaar passen. Bij een Jezus, Die alles wedergebracht heeft, past een zondaar die met schuld en smart belijdt Gods toebetrouwde goed verloren te hebben. De ontmoeting met deze Jezus zal niet zonder vruchten van dankbaarheid blijven. Wat beginnen we dan duidelijk

te zien dat alles wat wij hebben slechts geleend goed is. Wij verliezen dan ons eigendomsrecht. Alles komt dan in een nieuw licht te staan. Met smart zal ons hart belijden God zo dikwijls in de zegeningen vergeten te zijn. Wij zullen het geleende goed aan de wettige Eigenaar teruggeven. Wij zullen het aan God teruggeven. De Heere zullen wij erkennen voor alles wat Hij ons leende en zeggen: 'Wij ontvingen het uit Uw hand en geven het aan U weder'.

Geleend goed, daar moet je zelfs nauwgezet mee omgaan dan met je eigen goed. God gaf het ons te leen, niet opdat wij het in een zweetdoek zouden bewaren, maar er mee zouden handelen totdat Hij wederkomt. Nu, zo zei Jezus: 'Wie is dan de goede en wijze rentmeester?' Het is de man of vrouw, of jongen of het meisje, die tot diepe verootmoediging weet: alles wat ik heb is *geleend* goed.

Kortgene,

ds. C. Harinck



Luthers grootste werk

In de week van Hervormingsdag willen we stilstaan bij het verblijf van Luther op de Wartburg en bij wat wel zijn levenswerk mag worden genoemd: de vertaling van de Heilige Schrift. We willen er twee artikelen aan wijden. Het tweede volgt D.V. over twee weken.

Ontvoerd

Het is 26 april 1521. Uit de stad Worms vertrekt een stoet ruiters, met twee wagens. Op één van de wagens bevindt zich Maarten Luther, al langere tijd verkerend onder de kerkelijke ban van de paus, terwijl het edict van keizer Karel V dat de rijksban over hem zal uitspreken eraan komt.

Hij heeft van de keizer een vrijgeleide gekregen van bijna drie weken. De toekomst ziet er dreigend uit. Op de terugreis naar Wittenberg preekt Luther nog in de door hem zo beminde stad Eisenach, op dringend verzoek van een menigte opgetogen burgers. De keizer had hem uitdrukkelijk verboden op de weg naar huis ergens te preken... Daarna gaat de reis verder. Luther overnacht bij een oom in de buurt van het dorpje Möhra en preekt er de volgende dag in de open lucht voor een groep boeren.

Enkele dagen na het vertrek uit Worms, op 4 mei, in de namiddag, gebeurt het. Ik ontleen hier het nodi-

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583.
Uiterlijk woensdag 17.00 uur aanleveren.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie:
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten.
Zie voor adres enz.: hiernaast.

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portiekosten.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av. N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ge aan de mooie boeken van W.J. Kooiman, *Luther – zijn weg en werk* (1962) en C.F. Westermann, *Het leven van Martinus Luther* (1918). Een groepje gemaskerde ruiters springt uit het bos te voorschijn. Luther, die wel iets weet van wat er staat te gebeuren, grijpt snel twee boeken: het Hebreeuwse Oude en het Griekse Nieuwe Testament. Een reisgenoot, die nergens van weet, springt van de wagen en maakt zich uit de voeten. Hij meent niet anders dan dat er een moordaanslag op de hervormer wordt gedaan. Luther wordt door de overvallers uit de wagen gesleurd. Ze maken zich met hem uit de voeten: hij moet meehollen met de paarden! Zo verdwijnt de groep in de schemering...

De roomsen spraken openlijk van een doorgestoken kaart. Zij hadden gelijk... Keurvorst Frederik de Wijze zat erachter. Hoewel hij de details aan anderen had overgelaten – zodat hij later naar waarheid zou kunnen verklaren dat hij niet wist waar Luther zat – had hij de hervormer reeds tevoren over zijn plan ingelicht. De slotvoogd van het kasteel de Wartburg, in de buurt van Luthers 'lieve stad' Eisenach, een zekere Hans von Berlepsch, had de ontvoering geregeld. Bedenken wij daarbij wel dat sinds het van kracht worden van de rijksban het als een majesteitsschennis werd beschouwd als men Luther te eten of te drinken gaf of als men hem onderdak verleende! Naar het slot van deze moedige man werd de hervormer nu weggevoerd. Hij zou er tien maanden blijven...

Op de Wartburg

Daar zat hij dan, in zijn schuilhoek de Wartburg. Von Berlepsch liet Luther zijn monnikspij uittrekken en gaf hem het advies zijn haar en baard te laten groeien, zodat hij er niet meer als een monnik, maar als een ridder uit zou zien. Onder de schuilnaam 'jonker Georg' zou hij binnen de muren van de Wartburg bekend staan. Twee schildknappen kreeg hij tot zijn beschikking. Op de wandelingen die ze wel eens maakten in de buurt van het slot, moesten zij hem soms vertellen welke gebaren hij moest maken om er als een echte ridder uit te zien...

Wat zal de overgang groot geweest zijn: zo vanuit de zoemende bijenkorf van Worms, met de fanatieke en van dodelijke haat vervulde roomse tegenstanders, naar de stille burcht in het Thüringer woud! We citeren

een Duitse geschiedschrijver: 'Als hij uit het kleine raam van zijn nauwe slotkamer naar buiten keek, naar de donkere zee van boomtoppen die de Thüringer bergen voor hem ontrolde, zag hij rondom de blauwe rookzuilen der kolenmeilers omhoog stijgen' (Gerhard Ritter, *Luther in leven en werk*, 1962, blz. 112). Zelf schreef Luther ervan: 'De rook stijgt omhoog, gaat in de lucht zijn eigen gang, doet alsof hij de zon wil verduisteren en de hemel bestormen. Maar wat is de zaak? Komt er een klein windje, dan waait hij uiteen, en de breedplui-

Luther heeft in de periode dat hij op de Wartburg verbleef, onvoorstelbaar veel werk verzet.

mende rook verdwijnt en niemand weet waar hij is gebleven. Ook de vijanden der waarheid verbeelden zich veel, doen gruwelijke dingen: ten-slotte zijn ze als de rook tegen de hemel die echter in hun geval ook zonder wind verdwijnt...'

Aanvechtingen

Zo kon Luther het soms bezien, maar lang niet altijd. Hij heeft op de Wartburg, vooral in de eerste weken, ook verschrikkelijke aanvechtingen en moeiten gekend. Daar waren zijn lichamelijke problemen. Het zittende leven maakte hem half ziek. In zijn brieven uit deze tijd klaagt hij over oorsuizingen, duizelingen en andere ongemakken. Maar veel erger waren de geestelijke aanvechtingen. Was hij vroeger in zijn kloostertijd soms al bijna radeloos geworden van angst voor de duivel, nu op de Wartburg kwamen die aanvechtingen weer terug. Vaak zonk hij op de knieën. Soms hoonde en tartte hij de vorst der duisternis. Soms meende hij de duivel te horen razen en lachen. Een legende vertelt dat hij eens zijn inktkoker nam om die naar de kop van satan te gooien. Westermann merkt in zijn boek over Luther op dat er toch een kern van waarheid in dit verhaal zit: Luther heeft met zijn inktkoker de duivel onvoorstelbaar veel schade toegebracht! Het ergst waren de bange uren in de nacht, als hij de slaap niet vatten kon en geplaagd werd met de gedachte dat hij op een dwaalweg was en de mensen had misleid. Zijn schuld zou het zijn, als velen in het eeuwig verderf zouden storten! Dan woelde hij in

zijn bed, dodelijk beangst. Maar altijd en altijd weer trok zijn God hem er uit en bracht zijn bange hart tot rust.

Veel werk verzet

Luther heeft in de periode dat hij op de Wartburg verbleef, onvoorstelbaar veel werk verzet. Dat heeft hem – naar de mens gesproken – op de been gehouden. Meer dan tien boeken en boekjes heeft hij vanuit de Wartburg naar de pers gezonden. Zo schreef hij hier een scherp boekje 'Tegen de afgod te Halle'. In die stad was een grote tentoonstelling van relikwieën gemaakt, waaraan een gigantische aflaat verbonden was. Verantwoordelijk hiervoor was bisschop Albrecht van Mainz, die van de opbrengst een universiteit in Halle wilde stichten. Men toonde daar van alles: de vinger van Johannes de Doper, waarmee hij naar de Heere Jezus zou hebben gewezen, 26 stukjes van Mozes' braambos, twee kruiken van de bruiloft te Kana... en nog veel meer. Samen was de relikwieën-schat goed voor miljarden jaren aflaat! Luthers boekje tegen deze santenkraam was zó scherp dat men het in Wittenberg niet durfde publiceren. Luther werd woedend op zijn keurvorst en het kwam bijna tot een breuk. Tenslotte schreef de hervormer een vlijmscherpe brief aan bisschop Albrecht, waarin hij dreigde een boekje open te doen over de harem die de bisschop er in het geheim op nahield. Albrecht antwoordde heel deemoedig. Hij durfde Luther kennelijk niet te tarten. De aflaatkraam werd ingepakt...

Een boek van heel andere aard dat Luther op de Wartburg voltooidde, was de uitlegging van het 'Magnificat', de lofzang van Maria, een heel mooi werkje. Ook schreef hij hier zijn 'Kirchenpostille', een verklaring van teksten uit de Evangelieën en Brieven.

Kritisch

Luther was zelf heel kritisch over zijn eigen werk. Een bekende uitspraak: 'Ik kan met een rustig geweten zeggen dat ik niets liever zou zien dan de ondergang van al mijn boeken. Ik heb ze alleen moeten laten uitgeven om de mensen te waarschuwen voor dwalingen en hen naar de Bijbel te leiden, zodat ze die leren begrijpen. Dan kunnen mijn boeken verdwijnen...'. De Duitse geleerde Heiko A. Oberman vertelt in zijn boek *Luther, mens tussen God en duivel* (Nederlandse vertaling 1988) dat de hervor-

mer alleen zijn commentaar op de Galatenbrief, zijn verklaring van Deuteronomium en een paar preken over het Johannesevangelie voor werkelijke theologie hield. Toch heeft Luther hier misschien iets over het hoofd gezien. Het zou immers wel eens kunnen zijn dat Luthers grootste werk de vertaling van de Heilige Schrift in de Duitse taal is geweest. En juist dát werk is hij begonnen tijdens zijn verblijf op de Wartburg.

Terug naar de bronnen

Er bestonden, toen Luther zijn geweldige werk aanving, al wel achttien vertalingen van de Bijbel in het Duits. Maar deze waren doorgaans moeilijk te begrijpen en onnauwkeurig. Bovendien waren het geen vertalingen uit het Hebreeuws en Grieks, maar uit de Vulgata, de Latijnse bijbelvertaling van de kerkvader Hieronymus uit de vijfde eeuw. En de Vulgata was al bepaald niet foutloos. Luther wilde niet de zoveelste vertaling van een vertaling maken – hij wilde naar de bronnen terug! Rond het jaar 1500 was de studie van de bijbelse talen – eeuwenlang verwaarloosd – in Duitsland op gang gekomen. Johannes Reuchlin, een oom van Melanchthon,

schreef een Hebreeuwse grammatica, die hij aan zijn neef rond diens tiende verjaardag cadeau deed – een vorstelijk geschenk! Melanchthon zelf was hoogleraar geworden in de Griekse taal in Wittenberg.

Een niet geringe moeilijkheid vormde voor Luther bij zijn vertaalwerk het feit dat er drie Duitse ‘taalgebieden’ bestonden, afhankelijk van waar men woonde in het land. Bovendien bestond er een ‘Kanzleisprache’, een ambtelijke taal die bij de vorstelijke hoven in gebruik was. Het Duits van de Lutherbijbel is een combinatie van deze vier taalgroepen. Daarbij komt dat Luther zelf met zijn origineel taalgebruik heel vormend heeft gewerkt. Een dichter heeft het zó onder woorden gebracht (zie Paul Scheurlen, *Luther onze huisvriend*, 1917; geciteerd uit 4^e druk, 2006, blz. 47):

*Verborgten op een burcht,
omringd door groen,
Heeft hij de Bijbel en het Duits
ontdekt.*

(slot volgt)

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

Aanvankelijk hield hij daar bijbellezingen over de brieven van Paulus. Al spoedig stelde de stadsraad hem aan tot predikant van de Geneefse kerk. Door zijn verbanning in 1538 kwam daaraan een abrupt einde. Enkele maanden later echter begon een nieuwe fase: hij werd predikant van de vluchtelingengemeente in Straatsburg. De korte periode te Straatsburg wordt wel beschouwd als de gelukkigste periode in zijn leven.

Het is een wonder dat we momenteel nog de beschikking hebben over de meeste van die preken.

Hij hield exegetische voordrachten over de boeken van het Nieuwe Testament, maar ook wel óver het preken. Niet minder dan vier keer per week beklom hij daar de kansel.

Toen hij teruggekeerd was in Genève in 1541, werd hij onmiddellijk weer in de predikarbeid ingeschakeld. Opmerkelijk dat hij in de eerste kerkdienst na de periode van zijn ballingschap tot tekst koos het Schriftgedeelte waar hij enkele jaren geleden had moeten ophouden. Hij ging dus door op die plaats waar hij gebleven was. Hij wilde daarmee laten zien dat hij zijn afzetting en verbanning beschouwde als een incident. Van persoonlijke rancune was geen spoor te bekennen. Hij liet zeer tactisch niets blijken van gekwettheid. Wat voor hem en voor de gemeente het enige belangrijke was, was de prediking van het Woord des Heeren en, daaraan verbonden, het rein gebruik der sacramenten. Daar was destijds (Pasen 1538) op zeer onrechtmatige wijze abrupt een einde aan gemaakt.

Wonderlijk bewaard

De reformator heeft in Genève veel gepreekt. Veel werd ook van de predikanten daar geëist. Niet alleen 's zondags twee kerkdiensten, maar ook werd er het gehele jaar door op elke werkdag gepreekt. Voor Calvin betekende dat behalve de diensten op zondag ook om de week elke werkdag. Wat voor de kennis van de preken van Calvin van belang geweest is, gebeurde in 1549: er werd een officiële snelschrijver aangesteld. Deze moest de preken opnemen, uitwerken en in duidelijk handschrift ter hand stellen aan zijn principalen. Die principalen waren de diakenen die de

Calvin als prediker

Een gedreven prediker

Als het gaat over het werkzame leven van Calvin, kunnen we natuurlijk niet om zijn prediking heen. Mede door zijn prediking werd Genève de stad die ze uiteindelijk geworden is, namelijk een toonbeeld van christelijk leven gedurende vele decennia en mede daardoor eveneens het brandpunt en steunpunt van de reformatie in West-Europa.

De boodschap van Gods Woord heeft Calvin door middel van zijn preken eenvoudig, direct en levendig trachten voor te stellen. Al in zijn studenttijd begon hij met de preekarbeid. Toen hij rechten studeerde aan de universiteit te Bourges, trad hij als prediker op in een dorpje in de omgeving van die stad. Ook preekte hij wel in zijn geboorteplaats Noyon. Hij bekleedde toen het ambt van kape-

laan. Zo had hij ook wat inkomsten en kon hij zich onbezorgd aan zijn studie wijden. Calvin was toen ongeveer 20 jaar en moet in die tijd nog trouw lid geweest zijn van de kerk van Rome.

Dat was anders na zijn radicale bekering in 1533. Hij verbleef toen een poosje bij zijn vriend Louis du Tillet te Claix, waar hij volgens Beza preken maakte voor de reformatorisch gezinde pastoors uit de omgeving. Tijdens zijn daaropvolgende tocht door Frankrijk verkondigde hij zelf het Evangelie aan evangelisch-gezinden. Al gauw kreeg hij als prediker bekendheid, want nog geen jaar verliep sinds zijn bekering, of allen die begerig waren naar de zuivere leer kwamen tot Calvin, de nieuweling en beginneling, om van hem te leren. De meer geregelde predikarbeid begon voor Calvin in Genève.

zorg hadden voor de vreemdelingen die om der wille van Gods Woord naar Genève waren gevlucht. Het is aan de bewonderenswaardige toewijding en bekwaamheid van deze stenograaf (Denis Raguenier) te danken, dat zoveel preken van Calvijn bewaard gebleven zijn. Het waren in ongeveer elf jaar niet minder dan 2042 duidelijk geschreven preken. Na de dood van deze Raguenier zijn nog eens 262 preken opgenomen, zodat in totaal 2304 preken opgeschreven zijn. Overigens heeft Calvijn tijdens zijn ambtelijke dienst zeker meer dan 4000 preken gehouden.

Het is een wonder dat we momenteel nog de beschikking hebben over de meeste van die preken. De manuscripten van de preken van Calvijn werden namelijk in 1805 door een ramp getroffen. De bibliothecaris van de bibliotheek waarin deze verzameling bewaard werd, kreeg nota bene van de directie daarvan de opdracht de preken maar te verkopen aan een boekhandelaar. Ze namen zoveel plaats in en daar kwam bij dat Calvijn

ze toch niet zelf geschreven had. Ze waren ook niet of moeilijk te ontcijferen. Bij geval bleef één deel in de bibliotheek. De rest verdween. In 1823 vonden twee Geneefse studenten in de theologie acht delen ervan bij een uitdrager. Ze kochten die voor de prijs van oud papier en brachten ze naar de bibliotheek terug. In de bibliotheek dook nog een deel op. In Londen waren twee delen in particulier bezit geraakt. Ook die keerden naar Genève terug en wel in 1867. Ruim twintig jaar later kwam nog een deel tevoorschijn uit het archief van Genève. Terecht heeft men wel gesproken van 'de ongelofelijke geschiedenis van de preken van Calvijn'. Vergeleken bij de lijsten van preekmanuscripten die vóór 1805 in de stad werden bewaard, moeten toch ongeveer duizend preken verloren gegaan zijn. Al weten we niet of dat voorgoed is.

(wordt vervolgd)

Dirksland,

ds. J. Schipper

Biddag in november

November is de dankdagmaand. In november 1918 werd er echter een biddag gehouden. De Eerste Wereldoorlog was voorbij, maar daarmee was de rust in Europa niet teruggekeerd.

De Duitse keizer werd van de troon gestoten, Oostenrijk-Hongarije viel in meerdere landen uiteen en in Nederland probeerde socialistenleider Troelstra tevergeefs een revolutie te ontketen. Angst heerste er ook voor de Spaanse griep, die wereldwijd tientallen miljoenen slachtoffers vergde.

De regering schreef voor 28 november een Nationale Biddag uit. De latere ds. A. de Blois hield die dag zijn eerste preek. Ds. J. Vreugdenhil, toen nog christelijk gereformeerd, sprak in Sliedrecht over 2 Kronieken 20:12: „O, onze God, zult Gij geen recht tegen hen oefenen? Want in ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze

ogen zijn op U.” De preek die ds. G.H. Kersten op deze dag hield over Psalm 60:6, is uitgegeven onder de titel *Een banier tegen de revolutie*.

Biduur voor de vrede

Bidstonden waren er in de achterliggende vier oorlogsjaren al veel gehouden (dr. H. Florijn schreef daarover in het boek *Uit de begintijd van de Gereformeerde Gemeenten*). In het preekbeurtenregister van oefenaar L. Wijting zijn vermeldingen te vinden als 'biduur in dreigende oorlogstijd' en 'biduur voor de vrede.' Oefenaar M. Remijn publiceerde '4 tijdpreken'. Daaruit blijkt hoe de voorganger van Krabbendijke zuchtte onder het oordeel der verharding dat hij over Nederland zag komen.

Toen de Amerikaanse gemeenten op 16 september 1914 in Grand Rapids hun synodevergadering hielden, wees ds. C. Densel op 'den nood door den Europeeschen oorlog veroorzaakt en wekt de Synode op gedurig de Nederl. Geref. Gemeenten in het

gebed te gedenken.'

Ons land bleef neutraal, maar liep toch groot gevaar 'in dezen maastroom te worden meegesleept.' Er ontstond schaarste aan brandstoffen, aan elektriciteit, aan werk en aan nog zoveel dingen meer. De handel liep sterk terug en de prijzen stegen soms dramatisch. Diaconieën kregen een toenemend aantal verzoeken om steun. Een groot aantal Belgische vluchtelingen kwam naar Nederland. Zo'n 200.000 Nederlandse mannen waren onder de wapenen, velen van hen wel drie of vier jaar lang. Tot hen behoorden de latere predikanten P. Honkoop sr. en C. Steenblok. In Westkapelle bestond nog geen Gereformeerde Gemeente, maar enkele predikanten uit onze gemeenten hielden er in deze periode diensten voor de gemobiliseerde militairen.

Ernst op aller gezicht

Evangelist G.H. Kieviet uit Merksem noteerde enkele jeugdherinneringen aan die periode. Zijn gedachten gingen terug naar een hete zomermiddag, augustus 1914. Als zevenjarige jongen stond hij met zijn neus vooraan toen de torenklokken op een ongewoon uur begon te luiden en er een biljet op een boom was aangebracht waarop met grote letters vermeld stond: 'Oorlog uitgebroken in Europa. In Nederland algehele mobilisatie.' 'Overal groepten de mensen bijeen, alle werk lag opeens stil, ieder was met vrees vervuld wat de toekomst brengen zou. Die diepe ernst stond op aller gezicht te lezen.

**Bekeert u, bekeert u;
want waarom zoudt gij
sterven, o, huis Israëls!**

Vaders, mannen, zonen, ze werden opgeroepen om als 'landstormers,' zoals ze genoemd werden, het vaderland te dienen.

De volgende morgen in de vroege reeds, daar kwamen de stoomtrammetjes, goederenwagons, volgeladen met dienstplichtigen uit Ouddorp, Goedereede, Stellendam, Melissant enzovoorts. Alle richting veerboot Middelharnis-Hellevoetsluis. Deze trammetjes stopten aan het stationnetje van Dirksland om ook daar de opgeroepen militairen op te nemen. En daar, temidden van soldaten, van

vaders, moeders, vrouwen en verloofden, daar stond mijn vader, ds. H. Kieviet, om tot ieder een bemoedigend woord te spreken. Daar op dat perronnetje te Dirksland hield hij een korte boetepredikatie. Vrouwen huilden, stoere mannen slikten een brok in hun keel weg en allen waren diep onder de indruk. De stationsbeambte, de conducteur, de machinist, de stoker van het puffende locomotiefje, niemand dacht eraan om zonder meer het trammetje te laten vertrekken. Ze hadden geen van allen haast en ieder luisterde eerbiedig naar hetgeen gesproken werd.

Meerdere malen had dit op die dag plaats en steeds mocht ik, als kind van 7 jaar, met mijn vader mee. Ik heb dit dus alles persoonlijk meegemaakt. Het heeft onvergetelijke indruk bij mij achtergelaten. Ja, als ik er nog eens een enkele keer langskom, moet ik altijd nog naar dat plekje kijken en wordt de herinnering eraan weer levendig. Wat was er toen plaats voor evangeliseren, wat werd er toen gretig geluisterd naar de roepstem: Bekeert u, bekeert u; want waarom zoudt gij sterven, o, huis Israëls! Schuren, cichoreifabriekjes, alle gelegenheden werden gebruikt om samen te komen en naar Gods Woord te horen, en dagelijks trok mijn vader als een boetgezant-evangelist het eiland door, oproepende tot vernedering en verootmoediging voor de Heere."

Niet sloffen

Nederland bleef buiten de oorlog, maar in België was het mis. 'Op een avond mocht ik met mijn vader mee om op de Geldersedijk te gaan kijken naar de brand van Antwerpen, dat door het zware geschut der Duitsers onder vuur genomen werd. De vuurgloed tekende zich af tegen de donkere avondlucht en van verre hoorden we het aanhoudend gedreun van de kanonnen. Veel mensen stonden op de dijk te kijken en ook die gelegenheid wist mijn vader te benutten om te wijzen op de oordelen en gerichtens Gods, die op aarde waren. Toen ik daar als kind van 7 jaar heb staan kijken naar de vuurgloed van die brandende stad, heb ik niet kunnen denken dat ik daar na zovele jaren nog eens het Woord Gods zou mogen verkondigen en er gedurig ook iets van mag stamelen, van wat mijn vader die avond sprak. We gingen die avond weer naar huis, 't was kinderbedtijd. Diep onder de indruk van wat ik gehoord en gezien had,

liep ik naast mijn vader voort. In mijn kinderlijk brein welden duizend goede voornemens op en ik nam het vaste besluit me te gaan bekeren en dat meende ik op mijn manier ook.

En toen... terwijl mijn hart vervuld was van die diepe kinderlijke ernst, klonk het opeens streng vaderlijk naast me: 'Jongen, loop niet zo te sloffen.' Ja, ik had een tere, godvrezende vader, maar 't was ook een mensenkind, en schoenzolen waren in die tijd schaars en duur en een domineesttractement klein en het gezin bestond al uit elf kinderen, dus wat wil je, zuinig met je kleren, niet lopen sloffen en nergens tegen schoppen. Maar ondertussen werd mijn kinderlijk-vrome gedachten-gang er zeer plotseling door afgebroken en tuimelde ik weer terug in mijn zevenjarige vlegeljaren.

Sindsdien zijn er nu al zovele jaren verlopen en die stad Antwerpen is nu een gedeelte van mijn arbeidsveld en o, wat heb ik er nu al veel letterlijk en figuurlijk lopen sloffen, soms moedeloos, soms met een zuchtend hart, maar dan schieten me soms weer de woorden te binnen van mijn nu zalige vader: 'Jongen, loop niet zo te sloffen.' Dan zucht ik: 'Heere, wil mijn

voeten toch schoeien met de bereidheid van het Evangelie des Vredes en geef mij enige delen van die Geest, waarmee Gij de vaders in het verleden zo rijk hebt bedeed.'

Hartelijk gegroet van iemand die het sloffen niet alleen niet af kan leren, maar bij wie het met het klimmen der jaren steeds erger wordt.'

Dank- en biddag

November 2006. Dankdag, maar er is evenzeer reden tot het houden van een 'biduur.' Sinds de vorige dankdag hoorden we van allesverwoestende rampen, terrorisme, voortschrijdende secularisatie en vrees voor een nieuwe wereldwijde griep-pandemie. Welke plaats heeft Gods Woord in Nederland nu bij onheilsberichten? Er klinkt geen overheidsoproep tot het houden van een Nationale Biddag meer. Ook in het kerkelijk en persoonlijk gebedsleven kan er zoveel slofferigheid voorkomen. Er is alle reden om de dankdag tegelijk een biddag te laten zijn. Ook om te vragen om 'enige delen van die Geest, waarmee Gij de vaders in het verleden zo rijk hebt bedeed.'

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

BOEKENNIEUWS

Ds. C. de Jongste, ...tot Mijn gedachtenis! Gebr. Koster, Barneveld, ISBN 90-5551-379-2, 195 blz. € 16,90.

Met dit boek beoogt de schrijver, zoals hij zelf schrijft op de titelpagina, 'antwoorden op vragen over de Avondmaalsdeelnamen en meditatieve bijdragen rondom de Avondmaalsviering' te geven. Het eerste deel - getiteld "Zonder bruiloftskleed ten Avondmaal?" - bestaat uit veertien hoofdstukken. Eerder verscheen deze inhoud als artikelen in de kerkbode van Alblasterdam en later in *De Saambinder*. Onze broeder bespreekt op een pastorale, evenwichtige en eerlijke manier allerlei vragen met betrekking tot het aangaan aan de dis des Verbonds. Bij dit tere onderwerp gaat hij, vanuit Gods Woord en de bevinding van Gods volk, in op de vele vragen die er rondom dit onderwerp leven. Dit gedeelte omvat de eerste 66 pagina's van het boek. Het tweede deel van het boek - getiteld "Voorbereiding, bediening en nabetrach-

ting" - bestaat uit vier series

van tien bijdragen (één gedicht en negen meditatieve) voor persoonlijk gebruik rondom de driemaandelijks avondmaalsviering. De eerste twee series zijn van de hand van 'oude schrijvers', de laatste twee van de hand van predikanten van de Gereformeerde Gemeenten uit verleden en heden. Het eerste en tweede deel kunnen ook apart worden gelezen, al zijn ze in het boek tot een harmonieus geheel verwerkt.

Door het hele boek komt naar voren dat de (doorgaande) zelfbeproeving bij het licht van Gods Woord en onder leiding van Gods Geest noodzakelijk is om met vrucht deel te kunnen nemen aan het Heilig Avondmaal. Bevindelijke kennis van zonde en schuld kan niet gemist worden, want hoe zal er anders plaats komen voor het werk van Christus als Borg en Zaligmaker? Met betrekking tot de weg der verlossing is nodig dat er enige kennis is aan de Christus der Schriften. De ware dankbaarheid vloeit onlosmakelijk uit beide voort.



Onze broeder geeft veel stof ter overdenking en ter toetsing, maar ook ter bemoediging. De heiligheid van het sacrament weegt hem zwaar, maar ook de zorg voor zielen, dat zij niet op oneigenlijke gronden zullen aangaan en zich zo bedriegen. Dit zal ook de reden zijn dat het boek als ondertitel heeft 'Ten dis geleid', omdat het boek niet zozeer een bespreking wil zijn van de volledige betekenis van het Heilig Avondmaal als wel een handreiking om disgenoten te leiden in het zoeken van goede gronden om te mogen en te kunnen aangaan. Bij het lezen van het tweede deel van het boek valt op dat de persoonlijke vraag of ik wel op goede gronden mag weten een bruiloftskleed te hebben om ten avondmaal te gaan niet alleen een vraag is van onze tijd. De meditatie van nu, maar ook vanuit vroeger tijden, laten zien dat een door Gods Geest oprecht gemaakte ziel zoekt naar een grond die de Heere hem/haar wil aanwijzen buiten zichzelf, voor het eerst en steeds opnieuw. Het boek is keurig uitgegeven, leest gemakkelijk en we willen het graag ter lezing aanbevelen. Het is onze wens dat het eraan mag meewerken dat de viering van het Heilig Avondmaal onder ons niet verwordt

tot een 'geloofsautomatisme', maar mag blijven functioneren tot versterking van het door Gods Geest gewerkte (soms zwakke en bestreden) geloof in de harten van een arm en ellendig volk. Tenslotte zou ik drie opmerkingen willen meegeven voor als er, wat ik hoop, herdrukken volgen. Soms draagt de tekst van het eerste deel nog wat teveel het karakter van een artikel, in die zin dat gedachten met soms weinig woorden zijn weergegeven. In een boek kan en mag meer ruimte genomen worden om gedachten uit te werken. Het zou ook een overweging zijn om de veertien hoofdstukken, die alle dezelfde naam – "Zonder bruiloftskleed ten avondmaal gaan?" – dragen, een verschillend opschrift te geven. Het wekt nu de indruk alsof het boek alleen wil waarschuwen in elk hoofdstuk voor het zonder bruiloftskleed ten avondmaal gaan. Er staat veel meer in te lezen! Het gedeelte over de sacramentele verzekering zou, mijns inziens, duidelijker worden als onze broeder iets meer was ingegaan niet alleen op het teken maar ook op het zegelkarakter van het sacrament. Het zijn drie opmerkingen die niets afdoen van het waardevolle van dit boek.

Rijssen,

ds. A. Schreuder

dan zal er van de innerlijke ontferming van Christus ook iets overvloeien in de harten van Zijn knechten. Dat zijn de beste ogenblikken op de kansel. 'Geeft gij hun te eten' is een opdracht vanuit de liefde, dus: een liefdevolle opdracht.

2. Een onmogelijke opdracht

De discipelen wilden de schare wegsturen, omdat er geen eten was en het inmiddels al later begon te worden. Maar de Heere zei: 'Geeft gij hun te eten.' Hiermee beproefde Hij het geloof van Zijn knechten. Het is een beschamende geschiedenis, want tegenover de onuitsprekelijke liefde en trouw en wondermacht van Christus staat de onuitsprekelijke dwaasheid en armoede van Gods knechten: vanuit zichzelf geloven ze niet, ze hopen niet, ze hebben niet lief. Daarmee wordt het 'Geeft gij hun te eten' een onmogelijke opdracht voor mensen. Maar het is, ook vanmiddag voor broeder Van Belzen, het bondige mandaat van de hemel: 'Geef gij hun te eten'. Predik ze het werk Gods; niet alleen wat het is, maar ook hoe het gaat. Onderscheiden, separerend.

3. Een uitgevoerde opdracht

De schare moet gaan zitten in waardschappen, in groepen. Dat duidt op de orde, die God in de kerk wil. De broden en de visjes komen van een jongetje; de discipelen hebben zelf helemaal niets. En ze moeten uitdelen. Als hun mandje leeg is, moeten ze terug naar de Heere Jezus. Wat een les! Als een dienstknecht zijn tekort en armoede inleeft, dan moet hij daarmee naar zijn Meester, Die bidt voor Zijn ellendig volk, voor Zijn knechten. De Heere vraagt van Zijn knechten niet dat zij wonderen doen, maar Hij doet wonderen. Hij alleen. Het enige dat Hij van ons vraagt, is dat we met ons lege mandje naar Hem komen. Ds. Moerkerken wenste de gemeente van Veenendaal toe, om met honger onder het Woord te komen en dat er verzadiging mag zijn in Gods huis onder de bediening van kand. Van Belzen.

Als laatste merkte hij op, dat de discipelen mochten mee-eten van het brood dat ze hadden uitgedeeld. En dat is eeuwig, eeuwig groot. Amen.

Zingen: Ps. 132:10, lezen van het Formulier, zingen Ps. 121:1.

Aan de handoplegging namen deel: ds. A. Moerkerken, ds. L. Blok, ds. G.J. van Aalst, ds. F. Mulder en ouderling G. van den Berg. Zingen: Ps. 119:7 (staande).

Daarna volgde een hartelijke, persoonlijke toespraak van de bevestiger tot ds. Van Belzen en zijn familie en de gemeente van Veenendaal.

Zingen: Ps. 65:3, dankgebed.

Intrededienst

Na het zingen van Psalm 119:3 ('Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest'),

KERKNIEUWS

■ Beroepingswerk

Bedankt:

Voor Gorinchem:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Voor Sint Annaland:

ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland.

■ ZEIST-ISRAELEVANGELIE-VERKONDIGING

Op uitnodiging van de plaatselijke zendingscommissie Zeist zal op D.V. woensdag **8 november** Ds. C. Sonneveld van Lethbridge (Canada) in een kerkdienst voorgaan. In het verleden is ds. Sonneveld geruime tijd als zendingspredikant aan de Zeister gemeente verbonden geweest. Er zal een collecte worden gehouden voor de evangelieverkondiging in Israël.

■ DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op D.V. **4 november** hoopt Ds. C.J. Meeuse voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 286. Aanvang: 15.30 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ BEVESTIGING EN INTREDE

DS. J. VAN BELZEN TE

VEENENDAAL, 6 SEPTEMBER

2006

Bevestigingsdienst

Votum en groet, zingen Psalm 134:1 en 2, lezen Markus 6:30-44 en de Dordtse Leerregels, H. I, par. 1, 2 en 3, gebed, zingen Psalm 68:5 en 13.

De bevestiger van kandidaat J. van Belzen, ds. A. Moerkerken, preekte over Markus 6:37b: 'Geeft gij hun te eten.'

Thema: 'Christus' opdracht om de duizenden te voeden:

1. Een liefdevolle opdracht

De Heere Jezus was met innerlijke ontferming over de schare bewogen, want zij waren als schapen die geen herder hebben. Hij was ook vol ontferming en vol liefde voor Zijn discipelen. Wat zou het groot zijn, gemeente van Veenendaal, als de Heere u een dienaar schonk vanmiddag omdat Hij innerlijk met ontferming over dit volk bewogen is. Dan uit de Heere die innerlijke ontferming door predikers te zenden. En als de prediker in Christus mag zijn, en de sappen van de wijnstok stuwen zich in de rank,

het lezen van Lukas 4:13-30, gebed en zingen van Ps. 89:9 en 20, las ds. J. van Belzen de tekst voor van zijn intredepreek, Lukas 4: 18-19: 'De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezond, om den armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van hart; om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.'

De preek ging over 'Jesus in de synagoge van Nazareth'.

Twee gedachten:

1. Jezus' zalving en zending;
2. Jezus' prediking.

Onder andere merkte de nieuwe dominee van Veenendaal op, dat het in de Woordverkondiging zonder de zalving en de bediening van de Heilige Geest niet zal gaan. Zoals de Heere Jezus op aarde gezonden was met de boodschap: 'Bekeert u, bekeert u!', zo worden ook Zijn knechten gezonden om te prediken wet en evangelie. Het gaat over een verloren zondaar, een rijke Christus en hoe die met elkaar verenigd worden. Dat gaat in een weg van ontdekking en afsnijding van de zondaar. Een mens moet er geheel buiten gezet worden, opdat hij als een gans verlorene door dat dierbare geloof in die Gezondene van de Vader zaligheid zal gaan zien.

De Heere Jezus kwam om het Evangelie te verkondigen aan armen. Dat zijn: geestelijk armen, verslagenen van geest, die onder hun schuld en zonden gebogen gaan. Het zijn schuldigen, die voor God niet kunnen bestaan. Als God begint, wordt de zondaar door de Heilige Geest bedel-arm gemaakt. Zijn er zulke buitenstaanders in Veenendaal? 'Zalig zijn de armen van geest.' Nóg gaat de nodiging uit: 'Laat u met God verzoenen.' Christus wilde arm worden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zou kunnen rijk worden.' Of zijn we rijk en verrijkt? Maria zong: 'Rijken heeft hij ledig weggezonden.' Maar armen heeft Hij met goederen vervuld.

Christus wilde niet alleen arm worden, Hij wilde ook verbroken worden, Hij wilde lijden en sterven, om de schuld van Zijn Kerk te betalen. In de wedergeboorte gaat de liefde Gods het hart verbreken. En: 'Hij heelt gebrokenen van harte en Hij verbindt ze in hunne smarten' (ps. 147). Dan is er balsem in Gilead.

De Heere Jezus predikte ook de gevangenen loslating. Wij voelen ons van nature vrij in de gevangenis van de zonde. Zalig, als onze ogen ervoor geopend worden dat we gevangenen zijn. Dat we blind zijn. Hij wil blinden het gezicht nog geven. En, volk des Heeren, zijn onze zielsogen al geopend voor die Middelaar? Simeon mocht getuigen: 'Mijn ogen hebben Uw zaligheid

gezien.' De Persoon van de Middelaar is zo verborgen; de Heere Zelf moet de schellen van de ogen wegnemen, opdat die Zaligmaker aan de ziel ontsloten zou mogen worden.

Toen de Heere Jezus in de synagoge het boek toegedaan had en de dienaar wedergegeven, zat Hij neder. Toen ging blijken, dat de luisteraars Hem als Zaligmaker zouden verwerpen. De bitterheid en vijandschap van hun hart kwam openbaar. Ze wierpen Hem uit en wilden Hem uiteindelijk zelfs van de steilte afwerpen.

Hoe ligt het in ons persoonlijk leven? Het is nog mogelijk, ook voor jullie, jongens en meisjes, om een nieuw hart van de Heere te ontvangen. Dat we toch niet zouden dóórleven onder de prediking. Er is 'het jaar van het welbehagen', maar daar tegenover staat de dag van de wraak des Heeren! En, volk des Heeren: eenmaal zal het aangename jaar des Heeren volkomen werkelijkheid worden. Amen.

Zingen Psalm 147:2.

Na de preek bedankte ds. Van Belzen zijn bevestiger en de andere docenten en sprak hij zijn gezin en vele anderen hartelijk toe. Verder volgden toespraken van ds. M. Karens (namens het curatorium), consulent ds. F. Mulder, student Heijkamp en oud. G. van den Berg (namens kerkenraad en gemeente).

Ds. Van Belzen werd Psalm 132:5 en 6 staande toegezongen.

Na het dankgebed en het zingen van Psalm 130:4 legde ds. Van Belzen de zegen op de gemeente.

Na de dienst was er gelegenheid om ds. Van Belzen en zijn gezin de hand te drukken.

H.A. van Zetten, scriba

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG VAN 15 SEPTEMBER 2006 TE VLISSINGEN

Ds. G.J.N. Moens opent de classisvergadering, namens de roepende kerk van Meliskerke, met het laten zingen van Psalm 25:7. Vervolgens leest hij 1 Kon. 18:41-46 en gaat voor in gebed. Hij heet allen welkom en spreekt een openingswoord. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Preses: Ds. G.J.N. Moens, assessor: Ds. J.M.D. de Heer, quaestor: B. Sturm en scriba: S. Riemsens.

Bij de ingekomen stukken is een schrijven van het Walchers Mannenkoor betreffende de classicale Hervormingsavond en een brief van het Deputaatschap Algemene Kerkelijke zaken die handelt o.a. over archieven van oud-ambtsdragers; informatie op computers, diskettes, enz.: Laten we hier voorzichtig mee omgaan en vernietig of verwijder belangrijke documenten na

het beëindigen van de ambtelijke dienst. Ook wordt er gewezen op de noodzaak van het maken van back-ups.

Vervolgens worden twee rapporten aan de orde gesteld. Onder andere het jaarrapport van het kerkblad Gomarus. Een gemeente verzoekt om zangverenigingen een lagere prijs te laten betalen als ze een zangavond voor een goed doel aankondigen via een advertentie. Er zijn aarzelingen binnen de classis, maar ze wil deze vraag bij de commissie "Gomarus" neerleggen.

Vervolgens worden de notulen van het regionaal Diaconaal Comité besproken. Een van de punten in deze notulen gaat over de WMO. Er blijkt over de exacte invulling ervan nog veel onduidelijk te zijn. Er worden momenteel werkgroepen opgericht in de burgerlijke gemeenten. Er wordt vanuit het DMZ geadviseerd om als kerkelijke gemeente hierin indien mogelijk te participeren. De preses vraagt of het functioneren van de WMO voor de classis geconcretiseerd kan worden. Dit wordt geprobeerd voor de volgende vergadering. Bij de punten van behandeling wordt besproken wie er op de hervormingsavond zal spreken. Ds. De Heer hoopt dit te doen.

Het volgende punt handelt over de kerkelijke grenzen. De commissie "Kerkelijke grenzen" heeft het gevraagde werk gedaan: Na overleg met een aantal gemeenten is er een vernieuwde definitieve kaart van Walcheren met de afgesproken kerkelijke grenzen. Enkele wijzigingen in de tekst van het begeleidende schrijven zijn doorgevoerd. Allereerst worden de aanpassingen doorgenomen. Dit is conform de afspraak op de vorige classisvergadering en kan onder dank aan de commissie worden vastgesteld.

Een gemeente heeft een vraag betreffende een getrokken grens. De classis meent echter dat gezien de afgelegde procedure en gezien de keuzemogelijkheid in dat gebied we de kaart niet moeten wijzigen.

Ook is er een vraag met een verzoek om de nodige soepelheid als het gaat over de behandeling van uitzonderingsgevallen. Na een gedachtewisseling wordt de vrees uitgesproken dat hiermee op termijn het besluit krachteloos wordt gemaakt. Deze regelgeving wil niet zeggen dat dit pastorale zorg uitsluit, zo wordt er benadrukt.

De uitspraak van de vorige classisvergadering wordt nog herhaald, namelijk dat historisch gegroeide situaties niet teruggedraaid hoeven te worden. Dat wil dus zeggen: situaties die voor februari 2006 vaststonden. Het geeft echter geen grond van beroep in de toekomst. Verder wordt nog benadrukt dat de kerkenraden een taak hebben om richting gemeenteleden duidelijk te maken dat we ons gezamenlijk zullen houden aan de vastgestelde kerkelijke grenzen. Dit kan problemen voorkomen.

Een gemeente vraagt hoe het moet met leden die onder de stille censuur staan als ze verhuizen. Er wordt geantwoord dat na een laatste gesprek deze zaak wordt overgegeven aan de nieuwe gemeente. Dit kan middels een aantekening op de attestatie.

Tijdens de rondvraag vraagt een gemeente of er ten behoeve van de catechisatie aan gehandicapte kinderen en de Benjaminclub een flanelbord mag worden aangeschaft. Dit is akkoord. Er wordt nog gewezen op voorzichtigheid betreffende bepaalde afbeeldingen. We gebruiken geen afbeeldingen van de Heere Jezus.

Ook wordt er nog gesproken n.a.v. een vraag op een vorige classisvergadering over een catechisatiemethode. De preses verwoordt dat er gezocht moet worden naar eenduidigheid, ook wat betreft de catechisatiemethode.

De volgende classisvergadering zal gehouden worden in Middelburg-Zuid op D.V. 29 januari 2007, aanvang 9.30 uur. Roepende kerk is dan Middelburg-Centrum. Hierna sluit de preses de vergadering. Tenslotte verzoekt ds. Moens aan ouderling P.J. Wisse van de roepende kerk om te eindigen. Hij laat zingen psalm 89:7 en 8 en eindigt met dankgebed.

S. Riemens, scriba

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 27 SEPTEMBER 2006

Namens de roepende kerk van Oosterend opent ds. Neele de vergadering. Na allen welkom te hebben geheten, spreekt hij een kort openingswoord over de roeping van Abram. Bij de mededelingen wordt allereerst stil gestaan bij het plotselinge overlijden van ouderling De Vreugd van Den Helder op 49-jarige leeftijd. Dit was ingrijpend voor zijn vrouw, gezin, familie, maar ook voor gemeente en classis. Dominee spreekt de wens uit dat de Heere hen zal gedenken en br. Van Belzen weer mag herstellen, die door ziekte niet in ons midden kan zijn. Verder worden gememoreerd de oud-diakenen G. Nieuwenhuis en C. Veerman, die overleden op resp. 71- en 89-jarige leeftijd en de gemeente van Hoofddorp en Katwijk mochten dienen. In maart was br. Van Belzen van Den Helder 35 jaar ambtsdrager. Diaken Den Butter van Lisse werd koninklijk onderscheiden. Het kerkgebouw van Katwijk werd door de bliksem getroffen, waardoor veel schade optrad.

Het moderamen bestaat uit ds. C. Neele, preses; W. Ploeg, alg. assessor; C.W. Bos, quastor; C. Vonk Noordegraaf, scriba en ds. R. Boogaard, ass. preses en adviseur.

Naar aanleiding van de notulen wordt gevraagd of de brieven naar de gemeenten in de classis Barneveld verstuurd zijn met het verzoek om hulp bij het evangelisatie-

werk binnen onze classis. De brieven zijn verzonden. Er is geen schriftelijke reactie ontvangen. Financiële hulp zal uit de jaarcijfers over 2006 moeten blijken en van één gemeente is er de toezegging dat zij vrijwilligers zullen vragen.

Van de classis Gouda is bericht ontvangen dat zij in verband met het vertrek van ds. Zippro, ds. Clements als hulpconsulent voor Oosterend wil aanwijzen in de plaats van ds. A.B. van der Heiden. Hiertegen bestaat geen bezwaar.

De sectie Kerkelijke Archieven wijst op het belang van het bewaren van archiefstukken door de sectie. Maar ook op de noodzakelijkheid van het inleveren van vertrouwelijke stukken bij het beëindigen van het ambt en het wissen van computerbestanden met vertrouwelijke informatie.

De SGZZH vraagt de classis enkele personen aan te wijzen die namens de classis de wijziging in het bestuursmodel van de stichting bestuderen en de informatieavond daarover op 5 oktober bezoeken, waar dit model besproken wordt. Hierbij zal ook de Raad van Toezicht aanwezig zijn. Namens onze classis worden de broeders J. Schouls en P. Schalk afgevaardigd.

Vervolgens worden de financiële jaarrekeningen van de classis en het kerkblad over 2005 besproken. De bijdragen aan de classis en de abonnementsprijs voor het kerkblad blijven ongewijzigd. De boeken zijn gecontroleerd en waren in orde.

Bij de gemeenten boven het IJ heeft kerkvisitatie plaatsgevonden en de schriftelijke rapporten van deze bezoeken worden voorgelezen. Ondanks de noden van de kleine en kleiner wordende gemeenten en het geplaatst zijn in een gesecculariseerde wereld, mag de ambtelijke arbeid nog vervuld worden en het Woord nog beslag leggen op harten. Soms mag er ook iets gemerkt worden van vrucht, maar het blijft

vaak zo verborgen. In verschillende gemeenten is aan de visitatoren om advies gevraagd.

De kerkenraad van Westzaan heeft in verband met de ziekte van ds. Bac, bij de classis schriftelijk het verzoek ingediend om een tweede hulpconsulent. Deze wens is er ook bij Opperdoes, te meer daar ds. G. Hoogerland gaat vertrekken. Tot nu toe verleende deze ook regelmatig hulp in het noordelijke deel van de classis. Voor beide gemeenten is ds. Bac hulpconsulent. De classis besluit om bij de classis Utrecht te vragen of zij een tweede hulpconsulent voor beide gemeenten kan aanwijzen. Een afvaardiging van de classis zal een bezoek aan ds. Bac brengen en hem op de hoogte stellen van dit verzoek.

Bij de rondvraag wordt gevraagd naar de mate van de schade in Katwijk en of financiële hulp vanuit de classis nodig is. Op dit moment is er nog geen totaalbeeld van de financiële schade.

Vanuit de classische evangelisatiecommissie wordt de kerkenraden dringend verzocht om te zien naar vrijwilligers voor de posten. Op zaterdag 25 november zal D.V. voor de classis een ambtsdragersbijeenkomst belegd worden te Lisse. Ds. Silfhout hoopt dan te spreken over "De plaats van de kerk in een veranderende samenleving". Opperdoes wordt aangewezen om D.V. op 17 januari 2007 om 10.00 uur te Lisse de classis bijeen te roepen.

In zijn slotwoord wijst ds. Neele op de visitatie-verslagen. De ambtelijke werkzaamheden mogen wel plaatsvinden, maar het gaat om de vrucht. Dat de last van de gemeente en de zielen van de mensen ons maar zwaar mogen wegen en veel werk zullen geven op de knieën. Hierna verzoekt hij ds. Boogaard de vergadering te beëindigen.

C. Vonk Noordegraaf, scriba.

BERICHTEN

■ ZEEUWSE ZENDINGS-DAG IN THOLEN

Op D.V. zaterdag 11 november hopen de zendingscommissies van de Gereformeerde Gemeenten in de classes Goes, Middelburg en Tholen de 44e Zeeuwse zendingsdag te houden in de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente te Tholen, ds. G.H. Kerstenstraat 2. Sprekers zullen zijn: Ds. J.J. van Eckveld (opening), dhr. M. Nijssse (zendingswerker Guinee), Wilma Engelbracht

(kindervertelling) en Ds. C. De Jongste (sluiting). Schoolkinderen uit Tholen zullen de opbrenst van de oud-papieractie bekend maken. De collecte zal (uiteraard) bestemd zijn voor het zendingswerk. Een kindercreche is aanwezig. Aanvang 15.00 uur.

■ DISTRICTSAVOND -16 IN CAPELLE A/D IJSSEL

Op D.V. 11 november zijn alle jongeren

van de -16 jev's in district Zuid-West hartelijk welkom in de kerk van de Geref. Gemeente te Capelle a/d IJssel-Middelwatering. Ds. W. Silfhout hoopt dan te spreken over "Heb ik wel toekomst?"
Aanvang: 19.00 uur.

■ SAMENZANGAVOND IN SCHERPENISSE

De ring Zeeland van Zangverenigingen van de Geref. Gemeenten organiseert op D.V. zaterdag **11 november** een zang- en orgelavond in het kerkgebouw van de Hersteld Hervormde Gemeente te Poortvliet. Medewerkende koren zijn: "De Jonge Lofstem" uit Scherpenisse, "Vox Humana" uit Rilland-Bath en "Met Hart en Stem" uit St. Maartensdijk. Ook is er ruimte voor samenzang. De collecte is bestemd voor de evangeliesatiepost in Merksem.
Aanvang 19.30 uur.

■ SAMENZANG IN THOLEN OP D.V. 11 NOVEMBER

De stichting Musica Sacra organiseert t.g.v. haar 12,5 jarig bestaan een Datheensamenzangavond in de Grote Kerk te Tholen. De opening en de sluiting zal worden verzorgd door ouderling J.A. Blik.
Aanvang: 19.30 uur.

■ NADERE REFORMATIEAVOND

De stichting StoKosmos hoopt op D.V. dinsdag **14 november** een avond te houden over de Nadere Reformator ds. Josias van Houten (1582-1623). Het thema van deze avond is: Josias van Houten en de gereformeerde biecht. De inleiding zal worden verzorgd door Prof. Dr. F.A. van Lieburg, die eerder studie maakte van de Nadere Reformatie op Schouwen Duiveland. Naast een muzikale afwisseling zal door de burgemeester van Schouwen Duiveland een korte openingslezing worden uitgesproken. Aanvang: 19.30 uur. Locatie: Gasthuiskerk aan het Havenplein 17 te Zierikzee. Toegang: gratis. Iedereen is van harte welkom.

■ BIJENKOMST VERENIGING ONGEWILD KINDERLOZE ECHTPAREN

De reformatorische vereniging van ongewild kinderloze echtparen (Revoke) nodigt alle leden en de echtparen die tot de doelgroep behoren doch (nog) geen lid zijn, uit om deel te nemen aan de op **11 november** D.V. te houden bijeenkomst in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51.

Drs. P. Eikelboom zal dan een lezing houden over "Psychologische aspecten van ongewilde kinderloosheid".

Aanvang: 14.00 uur. Voor info: tel. 0341-42 57 12 of 0416-69 27 87, e-mail: revoke@kliksafe.nl

■ VOORTGANG NOODHULP IN PAKISTAN van het Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten

Door middel van dit bericht willen we u op de hoogte brengen van de voortgang van de noodhulp in het aardbevingsgebied van Pakistan. Op 8 oktober 2005, dus nu een jaar geleden, heeft een zware aardbeving ongeveer 73.000 mensenlevens gekost en zijn 2 miljoen mensen dakloos geworden. Bijzondere Noden mocht in de afgelopen tijd het prachtige bedrag van ongeveer € 800.000 ontvangen voor directe noodhulp en verdere herstelwerkzaamheden.

Zoals u recent hebt kunnen lezen in de media wordt het herstelwerk in Pakistan gehinderd door allerlei overheidsregelingen, waardoor dit moeilijk van de grond kan komen. De noodhulp direct na de ramp mocht wel verstrekt worden, echter de wederopbouw wil de Pakistaanse regering zelf regelen met alle gevolgen van dien. Door deze vertraging is met de winter in aantocht weer noodhulp nodig. Dit zijn uiteraard zorgelijke omstandigheden en wij zullen als deputaatschap deze ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Het deputaatschap heeft contact gezocht met een tweetal christelijke kerken in dat gebied om noodhulp te verlenen en te helpen bij de herstel werkzaamheden.

Met de Presbyteriaanse Kerk van Pakistan werken we al samen op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en alfabetisering. Via deze kerk wordt hulp geboden in het zwaar getroffen Balakot. Het epicentrum van de aardbeving lag bij deze stad, waardoor een groot deel van deze stad verwoest is. In dit gebied wonen geen christenen, maar doordat de Presbyteriaanse kerk daar snel hulp heeft geboden

zijn de contacten met de bevolking goed. Bijzondere Noden wil samen met de kerk een kliniek bouwen voor de noodzakelijke medische zorg. Tevens zijn er plannen om een basisschool te bouwen en wil men een alfabetiseringsprogramma starten. De kosten zijn begroot op € 445.000.

Met de Church of Pakistan werken we al samen in een onderwijsprogramma voor kinderen en volwassenen. Via deze kerk hebben we een gezondheidsprogramma opgezet in de plaats Rarban. Dit gebied is niet zo zwaar getroffen, echter de medische zorg was al slecht voor de aardbeving en is door de ramp alleen maar erger geworden. Er zijn plannen gemaakt om een nieuwe kliniek te bouwen inclusief de noodzakelijke medische apparatuur en ook mobiele mogelijkheden. Op deze wijze wordt een gebied van 70.000 mensen bereikt om ze de meest noodzakelijke medische zorg te kunnen bieden. Hierdoor wordt langdurige hulp geboden in dit islamitische deel van Pakistan en daardoor hebben we een goede kans om een christelijk getuigenis uit te stralen. De kosten zijn begroot op € 300.000.

Wij willen u hartelijk dank zeggen voor de middelen die u ons gegeven heeft. Met het bovenstaande hopen we u op de hoogte gebracht te hebben van de plannen die gemaakt zijn. Ook willen wij vragen of u deze mensen in dit zwaar getroffen gebied wil gedenken in uw gebeden. Het zijn toch ook mensen met een ziel, die bestemd is voor de eeuwigheid en het zal toch zo'n groot onderscheid zijn waar die ziel zal zijn na het sterven. Door deze contacten hopen en bidden we dat er vrucht gevonden zal worden, die zaligmakend zal zijn. Ook de hulpverleners willen we in uw gebeden aanbevelen, omdat zij dit werk onder zeer zware omstandigheden moeten uitvoeren.

L. van der Maas, Algemeen secretaris

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 5 NOVEMBER 2006

Aagtekerke 14.30 uur ds. De Heer; Alblasterdam (in Havenkerk, Wilgenplein) 12.00 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 uur ds. J. Karels; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. Golverdingen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Andijk 15.00 uur ds. W.J. Karels; Apeldoorn 17.00 uur (H.D.) ds. Tuinier; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 uur ds. Terlouw en 19.00 uur ds.

Sonnevelt; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Paul; Benthuizen 9.30 uur leesdienst en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. W. Harinck; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur leesdienst en 16.30 uur ds. Verhoef; De Valk-

Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 10.00 (H.A.) en 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Den Helder 19.00 uur ds. W.J. Karels; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 15.00 uur ds. De Wit; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.00 uur ds. Vogelaar; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. Tanis; Enkhuizen 10.00 uur ds. W.J. Karels; Enschede 15.30 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. Melis; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; Goudswaard 15.00 uur stud. Heijkamp; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 14.00 uur ds. Meeuse; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kattenberg; Haamstede 10.00 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. Van Gelder; Haarlem 19.00 uur ds. Clements; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. Baaijens; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Mijnders; Hilversum 19.00 uur ds. Schot; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur stud. Joosse; Hoogvliet 10.00 uur (H.A.) ds. Van Aalst en 16.00 uur ds. Terlouw; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. De Jongste; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Clements; Lelystad 9.30 en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Moerkapelle 9.30 uur leesdienst (doventolk); Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Van Manen; Nijkerk 9.30 uur ds. Vogelaar en 19.00 uur ds. Van Belzen; Nisse 14.00 uur ds. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Oosterland 14.30 uur ds. Schipper en 18.30 uur ds. Van Manen; Oostkapelle 9.30 uur ds. Vreugdenhil; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Poortugaal 18.00 uur stud. Labee; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 14.30 uur ds. Van Krimpen; Ridderkerk-Slikkerveer 16.00 uur ds. Van Aalst; Rijssen-Noord 9.30 uur en 18.30 uur (H.D.) ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds.

Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 15.30 uur stud. Labee; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur stud. De Waard; Scheveningen 10.00 uur ds. Terlouw; Sint Annaland 9.00 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Sint Philipsland 15.00 uur stud. De Waard; Soest 15.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. Verhoef; Terneuzen 18.30 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 19.15 uur ds. Van der Net; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 10.00 uur ds. Moerkerken; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur ds. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Baan; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zoetermeer 19.00 uur ds. Driessen; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Sonneveld; Zwolle 19.00 uur stud. Joosse.

■ MAANDAG 6 NOVEMBER 2006

Brakel 19.30 uur ds. Verhoef.

■ DINSDAG 7 NOVEMBER 2006

Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Vogelaar; Moerkapelle 19.30 uur ds. Mouw; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Sonneveld; Oud Beijerland 19.30 uur ds. Van Krimpen (bijbellezing); Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Verhoef; Wierden 15.00 (dankdag) en 19.30 uur ds. Hakvoort.

■ WOENSDAG 8 NOVEMBER 2006 (DANKDAG)

Alblasserdam (in Havenkerk, Wilgenplein) 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort; Andijk 15.00 en 19.30 uur ds. Neele; Arnhem 14.30 en 19.30 uur ds. W. Harinck; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 14.30 en 19.30 uur ds. Terlouw; Breda 15.00 en 19.30 uur ds. Brugge; Delft 14.30 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; 's-Gravenzande 15.30 en 19.30 uur ds. Driessen; Groningen 14.30 en 19.30 uur ds. Tanis; Haarlem 14.30 19.30 uur ds. Van der Net; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. Visscher; Leerdam 10.00 en 14.30 en 19.30 uur ds. M. Karens; Meeuwen 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. Verweij; Nijkerk 14.30 en 19.30 uur ds. Bakker; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. De Jongste; Oosterend-Texel 15.00 en

17.00 uur ds. Clements; Oosterland 19.30 uur stud. De Waard; Oostvoorne 15.00 en 19.30 uur ds. Silfhout; Opperdoes 15.00 en 19.30 uur ds. Hoogerland; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. Mondria; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. C. Harinck; Scheveningen 14.30 uur ds. Baan en 19.30 uur stud. Heijkamp; Spijkensisse 14.30 en 19.45 uur ds. P. Mulder; Stad a/h Haringvliet 15.00 en 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. Meeuse; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. Schot; Zwijndrecht 14.30 en 19.30 uur ds. Van Krimpen.

■ WOENSDAG 8 NOVEMBER 2006

Beekbergen 19.30 uur ds. Vogelaar; Doetinchem 19.30 uur ds. De Wit (bijbellezing); Krabbendijke 19.30 uur ds. De Leeuw (voor de zending); Leiderdorp 19.30 uur ds. Verhoef; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Scherpenzeel 19.30 uur ds. F. Mulder; Zaandam 19.30 uur stud. Labee; Zeist 19.30 uur ds. Sonneveld (voor de zending).

■ DONDERDAG 9 NOVEMBER 2006

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Dinteloord 10.00 uur ds. Gunst en 19.00 uur (dankdag) ds. Van Manen; Kruiningen 19.30 uur stud. Joosse; Naaldwijk 19.45 uur ds. W. Harinck; Stolwijk 19.30 uur ds. Sonneveld; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Mondria; Werkendam 19.30 uur ds. Schipper; Westkapelle 19.30 uur ds. Verhoef; Zwolle 19.30 uur ds. Vogelaar.

■ VRIJDAG 10 NOVEMBER 2006

Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. De Leeuw; Scherpenisse 14.15 uur (huw.bev.) ds. Gunst; Terwolde-De Vecht 15.00 uur (huw.bev.) ds. Tuinier.

■ ZATERDAG 11 NOVEMBER 2006

Rhenen 19.00 uur ds. De Leeuw.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelschop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open. U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw

Prinsesselaan 6-1 te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Barreellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent

ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00 - 15.00 uur, donderdag van 15.00 - 21.00 uur en zaterdag van 11.00 - 15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

ADVERTENTIES

Er blijft dan een rust over het volk van God.
Hebreë 4 vers 9

Heden heeft de Heere tot Zich genomen, mijn leve man, onze zorgzame vader, schoonvader, meelevende opa en overgrootvader

Albertus Brouwer
echtgenoot van Cornelia Alida van Eijk
eerder gehuwd geweest met Emma van Campen

Geb. 27-01-1924
te Sprang-Capelle

Overl. 17-10-2006
te Sprang-Capelle

Sprang-Capelle: C.A. Brouwer - van Eijk
Sprang-Capelle: Bert Brouwer
Ria Brouwer - Dieleman
Nieuw-Lekkerland: Marijke Mulder-Brouwer
Kees Mulder
Schoonhoven: Jacoline Cazant - Brouwer
Gerrit Cazant
Sprang-Capelle: Emile Brouwer
Willy Brouwer - Bleyerveld
Rotterdam: Anneke Zoutendijk
Meliskerke: Martina Joosse - Zoutendijk
Ary Joosse
Klein- en achterkleinkinderen

Berkhaag 7, 5161 CC Sprang-Capelle

De rouwdienst zal gehouden worden D.V. zaterdag 21 oktober.

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!



nieuwbouw · restauratie · overplaatsing · onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35



Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten



LASERGRAVEREN IN VEEL MATERIALEN

Bijv. in spiegels: -Trouwtekst
-Foto
-Bedrijfslogo/pand

Diverse modellen trouwteksten

C. van Veldhuizen
Vogelwike 25
3773 CP Barneveld
Tel. 0342-444008



Tevens voor al uw gegraveerde relatiegeschenken

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:

Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
Orgels**

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horsssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten



KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Geschenkidee!

Ds. J. Schipper

Uit vroegere jaren

Voorvallen uit het leven van kinderen des Heeren. Velen van onze voorouders hadden een eenvoudig leven. Ze behoorden niet tot de voornaamsten in de samenleving. Toch mochten sommigen van hen met wijsheid bedeed zijn, verstand met Goddelijk licht bestraald. En ze konden door Gods genade wel eens getuigen van de gemeenschap die ze mochten proeven en smaken in Christus. In dit boekje heeft de samensteller getracht iets daarvan weer te geven.

Prijs: € 13,90

In dit rijk geïllustreerde boekje is aandacht besteed aan het kerkelijk leven in Zeeland en in 's-Gravenpolder in het bijzonder.

De meeste stukjes hebben eerder gestaan in *De Saambinder* en in *Kerkelijk Nieuws*. De bijdrage over Maaije Hubregtse-Bosman was eerder te lezen in *Oude Paden*. De opbrengst van dit boekje komt ten goede van de uitbreiding en vernieuwing van het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente in 's-Gravenpolder.

U kunt dit ongeveer 130 bladzijden tellende boekje bestellen op onderstaand adres.

A.C. de Witte-Aarnoutse
Kamperfoeliestraat 17
4431 EB 's-Gravenpolder

Telefoon (0113) 31 69 42
E-mail: ddewitte@klikSAFE.nl

TE KOOP in Alblasserdam,
2-kamer appartement op de 2e
verdieping. Met vrij uitzicht op de
molens van kinderdijk.
Vraagprijs € 139.500.-
Voor meer info: 06-10670874

Te huur aangeboden: woonruimte
in Harskamp (gem. Ede). Tel. 0318-
456843.

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.



Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

BOEDER COMFORT KLEDING

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen- Jacquets - Pantalons
Streppantalons - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen



Glashorst 123a Scherpenzeel (Bezoek graag op afspraak)
Telefoon: 06-53215334 / 033-2778068 / 2589830

SERVICE AAN HUIS MOGELIJK!

Andante is dealer van JOHANNUS - CONTENT--DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00
ruime collectie blaadmuziek (ook klaver) en CD's



ORGELCENTRUM
ANDANTE



A. van Ostadelaan 35
3904 TJ VEENENDAAL

Tel: 0318 - 50 50 63
Fax: 0318 - 50 58 51

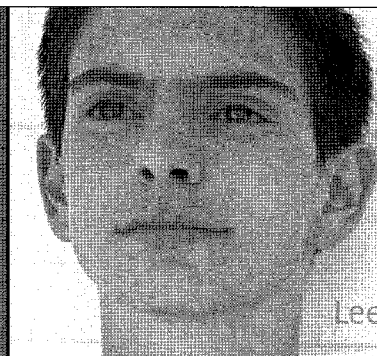
info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

**Te huur in Harskamp: ruime
bovenwoning, ± 85 m² met balkon.**
De woning is gestoffeerd. Geschikt
voor 1 of 2 personen. Tel. 0318-
457743.

ISRAELREIZEN.NL

U hebt weinig tijd, dus
kort en krachtig door Israel
D.V. 7 feb a.s. 8 dgn.
€ 869,- Tel 0318 540415



Voor alles bang

voel me
opgesloten

Somber

Hyperactief

Agressief

Leeg en lusteloos

**1 op de 6 scholieren
krijgt psychische problemen**

Psychische problemen bij jongeren komen
vaker voor dan je denkt. Een op de zes scho-
lieren heeft er zoveel last van dat onder-
steuning of hulp nodig is. Je hoeft je er dus
niet voor te schamen. Wel is het belangrijk
om goede hulp te zoeken.
Eleos kan je deze hulp bieden.

Meer informatie?

Regio Zuidwest Dordrecht/Goes

tel. (078) 611 10 57

Regio Midden Amersfoort/Ede

tel. (033) 457 17 17

Regio Noordoost Zwolle/Groningen/Almelo

tel. (038) 423 03 00

Aarzel niet langer, bel gewoon eens of
neem contact op met je huisarts. Of kijk op
www.eleos.nl.



stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg

www.eleos.nl

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertellen uw wensen

- **Marmer, graniet en hardsteen**
(voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**



Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579
v.h.Zandee & De Ruijter ook voor leveringen buiten Zeeland

ROEMEENSE PANFLUITEN Zeer goede kwaliteit. R. Mulder, Staphorst
06 12 610 628 b.g.g. 0522 253944



Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

Te huur ruime vakantiewoning in Zuid-Alberta, Canada, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

"Kerken totaal verwoest"

"Chinese christenvrouwen mishandeld"

"Werkkamp voor Chinese predikanten"

Scherpe controles, vervolgingen, martelingen en de complete sloop van kerken zijn de ondervindingen van onze Chinese medechristenen. Maar de hunkering naar Gods Woord blijft! Geheime samenkomsten worden ruw verstoord. Terwijl hun voorgangers worden gemarteld, smeken hun gemeenteleden om meer reformatorische lectuur! Steun en bid voor hen in China en help ons door uw gift!

Stort uw gift op **3473.76.029** t.a.v. Hudson Taylor/SBH te Nunspeet.



HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

De Jeugdbond van de Gereformeerde Gemeenten is een landelijke organisatie die zich inzet voor het jeugdwerk in de Gereformeerde Gemeenten. Vanuit het Bondscentrum in Woerden worden tal van activiteiten georganiseerd voor jongeren en leidinggevenden. Voor de uitvoering van deze activiteiten is in verband met de benoeming van L.A. Kroon tot directeur plaats voor een

JEUGDWERKADVISEUR

Functie
Als nieuwe collega zul je samen met de collega's gaan richten op de begeleiding van aangesloten clubs en verenigingen, het voorbereiden en leiden van cursussen en bijeenkomsten, de organisatie van jongerendagen en het redigeren van werkmateriaal. De overige redactionele en/of organisatorische taken, zullen in onderling overleg, worden vastgesteld.

Het profiel
Heb je interesse in deze functie? Dan beschik je minimaal over een HBO-opleiding, je voelt je betrokken bij de leefwereld van jongeren en bij het kerkelijk jeugdwerk. Je beschikt over goede contactuele eigenschappen, je hebt didactische en redactionele vaardigheden en je kunt met tekstverwerking goed uit de voeten. Je bent blijdend lid van de Gereformeerde Gemeenten en tussen de 21 en 30 jaar. Je bent bereid je in Woerden of omgeving te vestigen en begrijpt dat het voor een jeugdwerkadviseur vanzelf spreekt dat een deel van het werk verricht wordt buiten de gebruikelijke kantooruren.

De arbeidsvoorwaarden
De Jeugdbond hanteert de arbeidsvoorwaarden zoals die geregeld zijn in de CAO Welzijnswerk.

De sollicitatieprocedure
Wanneer je in deze functie geïnteresseerd bent, stuur dan je sollicitatiebrief met curriculum vitae vóór 18 november a.s. aan het bestuur van de Jeugdbond, t.a.v. de heer J.H. Mauritz, Postbus 79, 3440 AB Woerden. Nadere inlichtingen kun je verkrijgen bij de huidige of toekomstige directeur, (0348) 489940 jh.mauritz@jbgg.nl of la.kroon@jbgg.nl.

JEUGDBOND
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.



HARKES
Begrafenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Telefoon (0172) 21 21 22

Begrafenisverzorgers:
D. Harkes en J.F. van Staveren

Wij verzorgen alleen begrafenissen - Dag en nacht bereikbaar

Consistories inrichten?

Daar hebben we veel ervaring in.
En die ervaring is gelijk uw voordeel.
Al luisterend naar uw wensen dragen
we functionele maatwerkoplossingen
aan die passen in uw budget.
Het begint met een telefoontje.
Ook ú zijn we graag van dienst!



- Consistoriemeubilair
- Garderobesystemen
- Zaalinrichtingen
- Kastenwanden
- Presentatiesystemen
- Persoonlijke service

Een zaak van vertrouwen

**De kantoor
specialist**

De Smalle Zijde 22
Postbus 859, 3900 AW Veenendaal
[T] 0318-551122 / info@kantoor specialist.nl

TE KOOP Nieuw-Beijerland, ruime
eengezinswoning, o.a. 6 slaap-
kamers, bijkeuken en garage. Dicht
bij kinderboerderij en speeltuin.
Vraagprijs € 229.000,-. Voor verde-
re informatie kunt u contact opne-
men met tel.nr: 0186-693113.

**Te koop gevraagd
Theologische boeken**
0577-401065

't Boekenhoekje
Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken	Diverse (wens-) baarten
Kinderboeken	Cadeau-artikelen
Bijbels (Statenvertaling)	CD's
Psalmboeken	Muziekassettes
Theologische werken	Bladmuziek
Verklaringen van	
Bijbel, Catechismus e.a.	Kom gerust eens snuffelen
Levensbeschrijvingen	in onze gezellige winkel

Opentingsstrijde:
Bingsdag t/m Vrijdag van 9.00u tot 16.00u
Zaterdag van 9.00u tot 13.00u

Goudmetsersstraat 25
3906 CN Capelle a/d IJssel
Tel: (018) 442 22 42
privé (018) 451 28 88

North American General Mission

*Het Deputaatschap Zending van de Netherlands Reformed
Congregations van Noord Amerika, de zusterkerk van de
Gereformeerde Gemeenten, roept sollicitanten op voor de functie
van:*

ONDERWIJS VRIJWILLIGER MV voor de Hollandse school in Bolivia

Taakinhoud:

- Lesgeven aan de Hollandse zendingskinderen
- Verdiepen in het onderwijsprogramma van de Wereldschool
- Contact onderhouden met de Wereldschool
- Vorderingen administreren
- Participeren in de gezamenlijke activiteiten met de Boliviaanse school

Vereisten:

- Pabo opleiding (of in het laatste jaar)
- Creatief in het aanbieden van lesstof
- Flexibele houding
- Bereid om zich in de Spaanse taal te verdiepen
- Voor minimaal één cursusjaar beschikbaar

*Van de sollicitanten wordt verwacht dat zij lid zijn van de
Gereformeerde Gemeenten.*

*Schriftelijke sollicitaties bij voorkeur per fax met vermelding van opleiding,
ervaring en referentieadressen graag z.s.m. richten aan:*

Mr. J. van Brugge, Administrator
North American General Mission
377 Poldon Drive
Norwich, Ontario Canada NOJ IPO
Faxnummer: 0010-1-519-863-5875

Voor inlichtingen over deze functie kan contact opgenomen worden met de heer
J. van Brugge 0010-1-519-863-5765 of met de heer M. Kramer (privé 00 591 3
924 8121 kantoor: 00 591 3 924 8119).



BEGRAFENISVERZORGING KINA

010-458 31 12

voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.

D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

Uitgaande van de Gereformeerde
Gemeenten in Nederland biedt de
SHG gekwalificeerde kraamzorg
en gezins- en bejaardenzorg
die aansluit bij uw manier van
leven. Dit houdt voor ons in dat
Bijbelse normen en waarden de
basis vormen voor uw dagelijkse
levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op
telefoonnummer **0187 - 48 91 73**
b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van
19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op
telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van
9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Stichting China
Veenendaal

Kinderleed in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

Franciscus Ridderus

Dagelijkse huiscatechisaties

Er was in het achttiende-eeuwse Dordrecht geen huisgezin dat zich niet gesticht wist door de catechisatiebundel van Franciscus Ridderus (1620-1683). Het werd een bekend fenomeen in gereformeerde gezinnen. Tal van degelijke werken heeft hij geschreven, waarvan meerdere vele herdrukken beleefden. Ook van zijn *Daagelijksche Huiscatechisatiën* zijn minstens twintig drukken uitgekomen.



Deel 1

bevat de morgenoefeningen over de artikelen van het christelijk geloof.

Deel 2

bevat de middagoefeningen over de plichten van een christelijk leven.

Deel 3

bevat de avondoefeningen over de geschiedenissen uit de Heilige Schrift.

gebonden,
3 delen 825 blz.

3 delen compleet

intekenprijs tot 1 jan. 2007

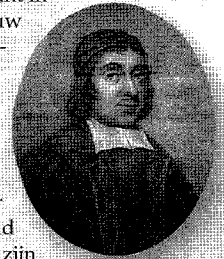
35,00 daarna 39,50

Thomas Watson

De leer der Waarheid

Thomas Watson was een puriteins predikant in Londen. Hij leefde in de zeventiende eeuw en kan gezien worden als een van de geestelijke leiders van zijn tijd.

Watson heeft in zijn eerste tijd veel preken uitgegeven. In 1660 verschenen zij in Londen en in 1665 kwamen ze al in Nederland van de pers: *Al de theologische en praktikalre werken van de godvrezende en zeer geleerde heer ds. Thomas Watson*, vertaald door ds. Joh. Fabricius. Zijn geschriften zijn voor velen tot zegen geweest.



In 1692 verscheen in Londen een Engelse uitgave: *Het lichaam der praktikalre Godgeleerdheid*, zijnde de inhoud van predikaties over de korte Westminster Catechismus. Deze preken zijn levendig, vol kernachtige gezegden en goed leesbaar. In 1978 zijn ze herdrukt door 'The Banner of Truth Trust' in 3 delen: het eerste deel over de hoofdwaarheden; het tweede deel over de tien geboden; en het derde deel over het Gebed des Heeren. De heer J. de Jager heeft deze drie delen vertaald.

Deel 1 De hoofdsom van de geloofsleer

3e druk

In *De hoofdsom van de geloofsleer* wordt de hele geloofsleer op zeer praktische wijze uitgelegd. De vele praktische voorbeelden en de steeds weerkerende persoonlijke toepassingen verhogen de leesbaarheid.

geb. 410 blz. **29,50**



Deel 2 De tien geboden

2e druk

In *De tien geboden* wordt, voorafgaand aan de behandeling van elk gebod afzonderlijk, uitvoerig ingegaan op de gehoorzaamheid aan en de liefde tot Gods geopenbaarde wil en verder op de inleiding van de wet des Heeren

geb. 340 blz. **24,50**



Deel 3 Het gebed des Heeren

2e druk

Het gebed des Heeren bevat de verklaring van de zes beden van het 'Onze Vader'. Na een heldere analyse van de tekst volgen de gebruikelijke toepassingen, waarin Watson nader onderwijs geeft, vermaant, het ware van het valse onderscheidt en vertroost. Door zijn vele voorbeelden en vooral ook door zijn puntige uitspraken reikt Watson een overvloed aan stof tot nadenken aan.

geb. 340 blz. **29,50**



De leer der Waarheid

- De hoofdsom van de geloofsleer
- De tien geboden
- Het gebed des Heeren

Drie delen in luxe cassette

Setprijs **69,50**

Zend mij direct na verschijning:

.....ex. De hoofdsom van de geloofsleer à 29,50

.....ex. De tien geboden à 24,50

.....ex. Het gebed des Heeren à 29,50

.....set **De leer der Waarheid**
(3 delen in luxe cassette) à 69,50

.....set **Dagelijkse huiscatechisaties**
(3 delen compleet) à 35,-

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

Stuur de bon in een gesloten envelop, zonder postzegel, aan:

BOEKHANDEL GEBR. KOSTER
Antwoordnummer 1052 3770 VB Barneveld